

Sygn. akt III A Ua 9/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Pauter (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Barbara Staśkiewicz
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku E. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o zwrot nienależnie pobranego ekwiwalentu za deputat węglowy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

we Wrocławiu

z dnia 24 października 2011 r. sygn. akt VIII U 1208/11

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zwalnia wnioskodawczynię E. O. od obowiązku zwrotu ekwiwalentu za deputat węglowy za okres od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2010 r., a w pozostałej części odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 maja 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. zobowiązał E. O. do zwrotu nienależnie pobranego deputatu węglowego za okres od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2011 r.

Wyrokiem z dnia 24 października 2011 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwolnił wnioskodawczynię od zwrotu pobranego ekwiwalentu za deputat węglowy za okres od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. w kwocie 1.518,20 zł.

Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni E. O. była zatrudniona na stanowisku referendarza, a następnie konserwatora-inżyniera w (...) Sp. z o.o. we W. w okresie od 1 października 1975 r. do 29 grudnia 2006 r.

W dniu 22 listopada 2006 r. Przedsiębiorstwo to przesłało wniosek wnioskodawczyni o emeryturę, informując jednocześnie organ rentowy o nabyciu przez wnioskodawczynię prawa do świadczeń (...). W ślad za tym wnioskiem DOLKOM przesłała do ZUS w dniu 2 stycznia 2007 r. świadectwo pracy wnioskodawczyni w związku z decyzją ZUS z 6.XII.2006 r. o przyznaniu wnioskodawczyni prawa do emerytury z jednoczesnym zawieszeniem wypłaty tego świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez E. O. zatrudnienia.

Od 1 stycznia 2007 r. ZUS podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni.

Wraz z wnioskiem o emeryturę zostały przesłane do ZUS zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawczyni (Rp-7) ze Spółki (...) ze wskazaniem wynagrodzeń i składników wynagrodzenia wnioskodawczyni za okres od 1976 r. do 2005 r. W drukach Rp-7 wyszczególniono, że składnikiem wynagrodzenia E. O. był deputat węglowy, który wliczono do podstawy jej wynagrodzenia (cały deputat). Wysokość tego deputatu została na tych drukach ujęta w odrębnej rubryce.

Wnioskodawczyni pozostawała w przekonaniu, że dostarczyła do ZUS wszelkie dokumenty, z których wynikało jej prawo do emerytury i jej wysokość.

Po rozwiązaniu stosunku pracy ze Spółką (...) wnioskodawczyni nawiązała z dniem 1 stycznia 2007 r. kolejny stosunek pracy z tym Przedsiębiorstwem w połowie wymiaru czasu pracy.

Od czasu przyznania prawa do emerytury wnioskodawczyni przedstawiała do ZUS regularnie raz w roku zaświadczenia o zarobkach oraz o zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie (...).

Pismem z 6 maja 2011 r. pozwany organ rentowy zwrócił się do pracodawcy wnioskodawczyni z zapytaniem, czy jest ona uprawniona do deputatu węglowego z tytułu zatrudnienia w firmie (...). Przedsiębiorstwo udzieliło pozytywnej odpowiedzi (pismo z 11 maja 2011 r.). Deputat węglowy był i nadal jest wnioskodawczyni wypłacany przez (...)w oparciu o zasady określone w Układzie Zbiorowym Pracy. Wnioskodawczyni otrzymuje ekwiwalent pieniężny za węgiel w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy.

Decyzją z dnia 31 maja 2011 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. zobowiązał wnioskodawczynię E. O. do zwrotu nienależnie pobranego deputatu węglowego za okres od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2011 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że organ rentowy był poinformowany o fakcie pobierania przez wnioskodawczynię emerytury wiedział, że składnikiem wynagrodzenia wnioskodawczyni z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. był ekwiwalent za deputat węglowy, a mimo to nadal ekwiwalent wypłacał. Zdaniem Sądu, wnioskodawczyni przedstawiła wszelkie dokumenty pozwalające organowi rentowemu zorientować się, że składnikiem jej wynagrodzenia przed przyznaniem prawa do emerytury był ekwiwalent za węgiel. Skoro organ rentowy mimo posiadania stosownych informacji wypłacał wnioskodawczyni nienależne świadczenie, wnioskodawczyni winna zostać zwolniona z obowiązku jego zwrotu. Zaskarżona decyzja podlega zatem zmianie.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art.138 ust. 4 w zw. z art. 138 ust. 1 i ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przez zwolnienie wnioskodawczyni E. O. od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego ekwiwalentu za deputat węglowy za okres od 1 lipca 2010 r. do 30 czerwca 2011 r., mimo że wypłacony w spornym okresie ekwiwalent za deputat węglowy był świadczeniem nienależnym, a zgodnie z art. 138 ust. 4 powołanej ustawy organ rentowy może żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres 12 miesięcy nawet, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących wstrzymanie wypłaty świadczeń, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane.

Wskazując na powyższe podstawy apelacji organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części przez zwolnienie wnioskodawczynię z obowiązku zwrotu kwoty ekwiwalentu za deputat węglowy za okres od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2010 r. i oddalenie odwołania w dalszej części.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego jest uzasadniona.

Zgodnie art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

W myśl ust. 2 powołanego artykułu za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się między innymi świadczenia wypłacone, mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń, albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Bezsporne jest w niniejszej sprawie, iż wnioskodawczyni w okresie od 1 maja 2010 r. do 30 czerwca 2011 r. pobierała ekwiwalent za deputat węglowy z dwóch źródeł - z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. oraz tytułu przysługującego jej świadczenia emerytalnego. Po nabyciu praw emerytalnych kontynuowała zatrudnienie na 1/2 etatu od 1.I.2007 r. u pracodawcy, na rzecz którego wykonywała pracę przed złożeniem wniosku o emeryturę.

Prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego wypłacanego wraz z emeryturą kolejową nie przysługuje w razie ponownego zatrudnienia w (...). Artykuł 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz.U. Nr 84, poz. 948 ze zm.) stanowi bowiem o przysługiwaniu prawa do deputatu (ekwiwalentu) "byłemu pracownikowi", a nie "emerytowi". Tak więc podział uprawnionych na pracowników i byłych pracowników oznacza, że można być albo pracownikiem, albo byłym pracownikiem. Inaczej rzecz ujmując, nie można należeć do obu grup równocześnie. Wynika też z tego, że podjęcie pracowniczego zatrudnienia w (...) SA oznacza brak ustawowej przesłanki prawa do deputatu. W tej sytuacji prawo to ustaje. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2011 r. (I UZP 4/10).

Przepis art. 138 ust. 2 pkt. 1 uzależnia możliwość uznania pobranego w takich warunkach świadczenia za nienależne od prawidłowego pouczenia uprawnionego przez organ rentowy o przyczynach braku prawa do ich pobierania. Wyłącznie prawidłowe pouczenie o braku prawa do pobierania świadczenia rodzi po stronie ubezpieczonego obowiązek jego zwrotu.

Warunek ten został przez organ spełniony, ponieważ na odwołaniu decyzji z dnia 21 kwietnia 2010 r. przeliczającej przysługujące wnioskodawczyni świadczenie emerytalne w punkcie VIII ust. 4 znajduje się pouczenie o obowiązku poinformowania organu rentowego o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do emerytury lub renty lub też zmniejszenie ich wysokości, w tym o pobieraniu deputatu węglowego z tytułu zatrudnienia na kolei.

Tym samym spełnione zostały przesłanki do uznania wypłacanego wnioskodawczyni ekwiwalentu za deputat węglowy w okresie od 1.I.2010 r. do 30.VI.2011 r. za świadczenie nienależne.

Istotnie, jak wykazał zgromadzony materiał dowodowy, wnioskodawczyni dopełniła obowiązku poinformowania organu rentowego o fakcie pobierania deputatu węglowego z tytułu zatrudnienia na kolei.

Okoliczność ta nie może jednak stanowić podstawy do zwolnienia wnioskodawczyni z obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w całości.

Zgodnie bowiem z treścią art. 138 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie

wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata (...).

Trafnie zarzuca zatem organ rentowy, iż w świetle powołanego przepisu uprawnione jest zwolnienie wnioskodawczyni z obowiązku zwrotu ekwiwalentu za deputat węglowy wyłącznie za okres od 1 maja 2011 r. do 30 czerwca 2010 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w sentencji.